

Jan Gijzenkade 247 - 251

Heilige Huisjes

Langs de Jan Gijzenkade vormen de huisnummers 247 – 251 een apart bouwblokje.

Het gehele woningcomplex langs de kade en aanpalende straten werd gebouwd in 1930 – 1932 naar het ontwerp van architect Jacques van Velsen. Opdrachtgever was de rooms-katholieke woningbouwvereniging “Sint Josef”. De woningen waren bestemd voor grote gezinnen. Voor de Stichting Geveltekens Vereniging Haerlem (SGVH) zijn vooral

de door beeldhouwer Mari Andriessen voor bijna iedere woning vervaardigde heiligenbeeldjes interessant. Deze beeldjes hebben geleid tot de bijnaam “Heilige huisjes”. De Haarlemse beeldhouwer Andriessen (1897 – 1979) was één van de vernieuwende kunstenaars op het gebied van kerkelijke/religieuze kunst.

Aan de voorgevel is een soort smalle gemetselde hoekige pilaar die wordt bekroond door een zandstenen beeldje van een heilige. De naam van de heilige is vermeld op de houten oversteklijst bij de ingang. De beeldjes zijn in 1981 gerestaureerd door beeldhouwer/kunstenaar Wilgenburg.

Jan Gijzenkade 251 - Sint Markus – attribuut: gevleugelde leeuw

Marcus was van Joodse afkomst en een neef van Barnabas.

Hij schreef omstreeks 49 het evangelie dat volgde op dat van Mattheüs. Het huis van zijn moeder in Jeruzalem was een ontmoetingsplaats voor christenen. Hier zou het Laatste Avondmaal zijn geweest. Marcus wordt beschouwd als tolk en vertaler voor Paulus. Na de dood van Jezus reist hij met Paulus mee naar het Oosten. Paulus benoemde hem tot bisschop van Alexandrië. Dat wordt een groot succes en Marcus preekt vervolgens enige jaren in Pentapolis. Bij zijn terugkeer in de stad wordt Marcus echter ter dood veroordeeld. Hij weet zich lang schuil te houden, maar uiteindelijk weten ze hem te vinden. Marcus wordt twee dagen lang door de straten van Alexandrië gesleurd, zijn voeten gebonden aan touwen. Zijn dode lichaam wordt twee eeuwen later (rond 815) door christenen overgebracht naar Venetië. Marcus ligt er begraven in de Don Marco-kathedraal aan het gelijknamige plein in de Italiaanse stad.

Jan Gijzenkade 249 – Sint Lucas – attribuut: veer met boek

De evangelist Lucas was van geboorte een heiden en van beroep arts in zijn geboortestad Antiochia. Na zijn bekering sloot hij zich rond het jaar 50 aan bij de apostel Paulus die op dat moment in Troas predikte. Hij werd meer dan 17 jaar de trouwe begeleider van Paulus. Hij trok met hem naar Filippi, Jeruzalem en Rome. Na de dood van Paulus in het jaar 67 vertrok Lucas naar Achaia.

Hij is de auteur van het Heilige Evangelie en van de Handelingen van de Apostelen; hij geeft hier een getrouwe weergave van de kerk in haar beginperiode tot Paulus eerste verblijf in Rome.

De legende maakt hem tot Schilder van de Moeder Gods. In feite is dat ook zo, want hij heeft in zijn evangelie veel over Maria geschreven.

Over het levenseinde van Lucas zijn geen bijzonderheden bekend. Hij is een vredige dood gestorven op 84-jarige leeftijd.

Patroon van kunstschilders, kunstenaars en apothekers.

Jan Gijzenkade 247 – Sint Mattheüs – attriboot: een gevleugelde mens

Mattheüs behoorde tot de twaalf apostelen die door Jezus zelf waren uitgekozen. Bij Markus en Lucas wordt hij Levi genoemd. Hij woonde in Kafarnaüm. Daar was hij tollenaar. Dat betekende dat hij als Jood in dienst van de Romeinse bezetters belastinggeld opeiste van zijn eigen volksgenoten. Vaak staken dergelijke mensen een flink deel ook nog in hun eigen zak, beschermd door de Romeinen.

Patroon van boekhouders en geldhandelaars

In 2009 is door wethouder Jan Nieuwenburg het eerste exemplaar van het gemeentelijke monumentenschildje uitgereikt bij het complex “Heiligenhuisjes”. Dit woningencomplex werd samen met enkele tientallen andere panden in Haarlem als eerste aangewezen als gemeentelijk monument. Daarmee werd de oorspronkelijke instandhouding van de woningen, zeker qua uiterlijk, beter verzekerd. Een belangrijke stap. Bij de afronding van de restauratie in 2011 werd het laatste hiervoor benodigde monumentenschildje door opnieuw wethouder Jan Nieuwenburg uitgereikt aan de regiodirecteur van Ymere, Gerrie Blok.

Bron: Archief SGVH (Drs. C.J.B.P. Frank & Drs. J.H.J. van Hest)

Jaarboek 2011 Historische Vereniging Haarlem – Nieuws over gevelstenen – Martin Busker

Documentatie W.J.H. de Ridder en Gert-Jan van der Wouden